

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Однією з найважливіших функцій банківської системи є мобілізація тимчасово вільних коштів з метою перетворення їх у працюючий капітал. На сьогодні кредити залишаються основним прибутковим активом для вітчизняних банків. Комерційні банки впливають на розвиток національної економіки під час купівлі вільних ресурсів на кредитному ринку та подальшим їх продажем українським підприємствам. За рахунок банківського кредитування можуть задовольнятися потреби як фізичних осіб, так і суб'єктів господарювання. Тому банківське кредитування в сучасних умовах є не лише необхідною умовою стабільного функціонування всієї банківської системи, а й забезпечує економічне зростання країни.

Проблемам розвитку банківського кредитування присвячено праці вітчизняних і зарубіжних авторів, зокрема: Е. Долана, О. Заруби, С. Ілляшенка, О. Кириченка, І. Лютого, Ю. Масленченкова, М. Пуховкіної, П. Роуза, К. Садвокасова та інших. Аналіз економічної літератури західних вітчизняних вчених, а також практики вітчизняних комерційних банків, дозволив виявити наступні проблеми сучасного стану банківського кредитування в Україні:

- недостатня державна підтримка ринку кредитування;
- існуючі недоліки у сучасних системах оцінки кредитоспроможності позичальників;
- відсутність майна під заставу;
- високі відсоткові ставки;
- низький рівень довготермінового та інвестиційного кредитування.

Кризові явища в економіці країни та її банківській системі призвели до значного погіршення платоспроможності суб'єктів господарювання і, як наслідок, виникла проблема низькоякісних кредитів, частка яких у портфелях комерційних банків є значною. Проблемні кредити – це кредити, за якими несвоєчасно проводяться виплати процентів, а також основного боргу. Поряд зі збільшенням обсягів наданих кредитів зростає й кількість неповернених позичальниками кредитів, що в свою чергу призводить до нестачі грошових ресурсів і, як наслідок, впливає на рівень відсоткових ставок.

Велика кількість прострочених кредитів призводить до втрати довіри до банку з боку вкладників та акціонерів, виникнення проблем з платоспроможністю та ліквідністю, погіршення репутації банку. Крім того, банк несе додаткові витрати, пов'язані з вимогами щодо повернення кредиту, частина активів банку перебуває у формі непродуктивних.

Виділяють наступні фактори виникнення проблемної заборгованості:

- Зовнішні: недосконалість чи зміни у законодавстві; падіння обсягу ВВП; девальвація національної валюти; рівень безробіття; рівень інфляції; політична ситуація у країні; рівень заборгованості із виплат заробітних плат; розвиток галузі; скорочення обсягів і відсутність зовнішніх джерел фінансування; форс-мажорні обставини.

- Внутрішні:

1. фактори, які пов'язані з діяльністю банку - недостатньо продумана і розроблена кредитна політика банку; кваліфікаційний рівень, відсутність чи недостатність досвіду роботи працівників кредитного відділу; недостатність та неточність інформації про позичальника, про його кредитоспроможність; прагнення отримати прибуток, кредитуючи надто ризиковані проекти; погане структурування кредиту; помилки в оцінюванні забезпечення за кредитом та неналежний моніторинг наявності або зміни якості чи вартості забезпечення; недостатня перевірка гарантів та поручителів; неналежний контроль виконання умов кредитного договору.

2. фактори, пов'язані з діяльністю позичальника - недостатній рівень управління на підприємстві позичальника; неочікувані обставини, пов'язані із забезпеченням по кредиту (втрата чи погіршення якості майна); зміна фінансового стану позичальника в бік погіршення; зниження якості продукції позичальника; неефективність реалізації та не окупність кредитного проекту.

Таким чином, на сучасному етапі розвитку економічної системи України кредитні відносини проникають у всі сфери господарської діяльності, опосередковують весь процес відтворення суспільного капіталу, глибоко проникають у сферу обміну, грошових відносин, сферу фінансів, а також у процес виробництва і споживання. Роль кредитних відносин як основи безперервності процесу відтворення, незважаючи на те, що їх неефективна організація банківськими та небанківськими фінансово-кредитними інституціями стала проявом світової фінансової кризи останніх років, залишається незмінно високою. Проте розвиток банківського кредитування в Україні супроводжується низкою проблем, розробка шляхів вирішення яких залишається актуальним.